

A Honvéd

Kiadja:
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalozezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

Ma egy éve ...

Dögmadarak, hova szálltok ...
Gyóni Géza.

Emlékezzünk egy dátumra: 1916. augusztus 28. A piros, véres egen új vércsillag feljövételét hirdeti ez a nap. Azt jelentette, hogy sebzett testünket iparkodjunk megedzeni, mert új gátak, új torlaszok, új harcok küzdelmes labirintusa mered elénk. Új ellenség támadt reánk: álnok perfidiával és soha sem álmódott sunyisággal. A mőcok országa megmozdult, könnyed hányavetiséggel ál-oroszláncörmőket mutogatott, hogy megijedjünk, hogy inunk szakadjon a félelemtől, hogy gyáván leboruljunk piszkos bocskorai sarához.

Hej! Románia .., hej! — Bukarest .. gondoltad volna, mi lesz belőled egy év múlva? Tudjuk másképre álmodtad a mai napot, másképre festetted a mappádat, másfajta harci dalokat melengettél a mai évfordulóra. Oláh ország tervez, de isten és a magyar szurony másképp végez.

Emlékezzünk. Cine mintye.

Ma egy éve: könnyes volt a szemünk, szívünk hevesen dobogott, mert éreztük, hogy ártatlanok vérével akarod és szeretnéd kitolni határaidat a Tiszáig, s a máramarosi hegyekig.

Hordáid megjelentek békés góbék szentelt udvaraiban, aggok és gyermekek vérével jelölted pusztító meneted útját. Bocskorod begázolt a hazai föld legszebb részére; Erdély meséit szeretted volna ellopni.

És Erdély mesélt is néked: de véres meséket. Ha meg nem hatódtál a pusztuláson, ha volt szived csóvát rakni a cimeres kapuk alá, felgyújtani a cifrás, zsindeles házakat, gúlákba rakni a féltett vagyonkákat és égő zsarátnok martalékvá tenni, akkor megremegett a szived a honvéd puskaropp hallatára.

Mert a tigrisek nem késtek, mert a tigrisek előjöttek idegen országi tájakról, hogy százsorta tigrisekben legyenek a hazai földön.

Emlékszel-e a fergetegre, mely nyomunkban fakadt, emlékszel-e a remegésre, mely elvette eszed józanságát, emlékszel-e az ösvényekre, melyeknek felkeresésében megszakadozott csillogó ruhád?

Tudjuk, soha sem felejtetted el a napot. az órát, a percet, amikor először mérted össze fegyveredet, fegyvereinkkel, ágyúid torkát ami tarackainkkal.

Mi is emlékezzünk. Ismerjük jól *Soropháza* és *Kincses* körüli hegyek lejtőit, emlékszünk jól *D'lung* és a *Magura* véres harcaira, szívünkbe markol százsor az *Uz völgy*, *Sólyomtár* emléke és int felénk a *Magyarosért* vívot harc pokla.

Emlékezzünk azért, mert láttunk és azért mert hallottunk.

Szemeink előtt most is elvonulnak a hosszú, végnélküli karavánok rongyos csapatai, a kiéhe-

zett gyermekek didergő, elkékült ajkai, borzadva tódúlnak elének a képek rettenetes sorozatából a csecsszopók ványadt alakjai: tejért sirva, nyöszörögve.

Hallottuk az anyák káromló és átkozódó szavait reátok hullni, vagy a könyörgő imákat — kitaszítva, útfélen — morzsolni: isten! vedd le rólunk az oláh szörnyű igáját, vedd le, mert meghalunk, elvérzünk, földönfutók maradunk örökké.

Az imák meghallgattatásra találtak. A me nekülők otthon vannak, a gyerekek friss gyolcsban játszadoznak a porban, tej, kenyér áll a házhoz, úgy mint egyszer volt, úgy mint régen volt, mielőtt betették volna szentségtelen lábaitokat Erdélybe.

Ti ne emlékezzetek Oláhok! Ti csak ocsúdjatok bűneitek tudatára, s nyissátok ki szemeteket, mit láttok?

Seregeink féltett kikötőknél állnak fővárosokban a mi zászlóink lengenek, magyar bakancsok tapossák alföldeteki zsíros humuszát: sehoh az ábrándból egy kis valóság.

Szentelt erdélyi földön nincs oláh katona: a gránicz hegyei meg nem tagadták önönmagukat — többé át nem engednek ellenségét.

Csend és álmom.

Deres a reggel. Halaványan pislant végig a nap a drótkadály ezer tüskéjén. Otromba nehézség vadúl minden ponton, megszikkad sár repedezik a spanyol lovas lábainál, lehajlott fűszálak sorvadttal nehézséggel cipelik a dér csillogó fehérségét, távolabb fekete gerendás tántorgó sebes ház ropadozik üszkös sulya alatt.

Amott mintha egy út lenne, de ezüstös csilláma mindjárt mutatja, hogy az ellenséges drótkadály végtelen folytonossága.

Mögötte magasra túrt föld, tarkítva apró, szabályosan egymás mellett meglapulók lukakkal: vajjon hány ember néz ki rajtuk, vajjon hány ember figyel szembe.

Minden csendes, álmos, hang nélkül való. Mintha megboronganak volna a csatamezők s magnetikus erejükkel meg tudták kötni ezer és ezer emberke kezét, mintha megelégtettek volna a szörnyű dörgést s a vér verességének felszivását, mintha bedugta volna fülét hullámossága, hogy ne hallja meg a végvonaglás ezernyi csendes zavarodottságát: a föld kitétt magáért, az acéltörkők pihentek, a sápadtság, aléltóság odadörgölődött mindenhez s pompázó hallgatásba szundította az életet, zúgó, morajló vehemességét.

*

Benn a rajvonalban szalmatető, ágakkal alátámasztott, háncsos fekhelyeken megnyúlt arcú, keshedt emberek csukodt szemekkel álmodtak. Oh! mennyi, mennyi akarat összességének láncszemei, mennyi kis, önálló háborút vívó emberek kuncorognak itt s színes játékokkal bibelölnek az otthon egyszerűségéről, a mindennapiról, a változás nélküli napokról, a kis fehér megszokott házról, a kertről, az évenként jövő virágos

A magyar honvéd őrt áll, a magyar puska figyelmeztető jel számotokra: ébredjétek! . . .

Ma egy éve . . . s egy év kellett hozzá, hogy megtanuljátok: közel van a határhoz kincses Kolozsvár, de a határ Kolozsvártól nagyon, nagyon messze . . .

Haza a rabságból.

A rabság keserű-sós könyeit érzem, a jogtalan ütlegek zuhanását hallom, a hazavágyás mélyről jövő sóhajai terjengnek, szállnak, betöltik a szobát . . . nem férnek benn a falak között, kisuhannak a réseken. Átölelik az *itthoni* tájakat, hegyet, fát, virágokat; csókkal illetik a hazai rögöt. Oly jó imádatlall leborúlni a porba; nézni az eget, mely egészen más, mint a messze idegenben . . .

Ömlik, zuhog a szó az orosz rabságból hazatért emberek, megváltottak ajakáról . . . Elbeszélésük, meséjük rendszertelen . . . A kép nem bontakozott még ki talán az ő lelkükben sem; még ézik a hátuk mögött az üldözők bosszút szomjazó lihegését; még talán csak most hagyta el ajkukat a megszabadulás örömkialtása . . . Ime a színfoltok . . . talán az olvasó szeme előtt első pillanatra összefüggéstelenek, de a kontúrok már látszanak . . .

Oravecz János honvéd, aki több mint egy évig volt — nem épen a legboldogabb — vendége a musz-

rtról, az egyszerű ekéről, az egyforma barázdáról. Hogy összedobban a szív, a lélek ennyi ember közös életében, hogy éreznek szépen ugyanarról ók, a ma hősei, kik a változatosság, a mindennapiság ezernyi ezer színpompájában élnek . . . halnak . . .

Itt elmosolyodik egy szájj, álmában kicsordul az elgondolás boldogító nyála, hogy ijedten ránduljon össze egy perccel később arcizma; ott komolyan, görcsösen szorítja össze a másik fogát . . . bizonynal rémeket lát, bizonynal harangzúgást hall, lélekharang csengést, hogy folytatásképp egy ici-pici koporsót lásson, mit jajgató, ünneplőbe öltözött, fekete kendős, bekötött fejű asszonyok kísérek . . . ki, ki . . . oly földtúrás közé, mint a milyenben most ő fekszik . . . Talán csak nem, nem . . . nem az ő gyermeke, nem, lehetetlen. A fellélegzés boldog mosolya kerül el a szőrös arcon . . . óh mily borzasztó lehetett a viaskodás, a küzdelem.

És tovább, tovább.

A takarókba burkolt, homlokba húzott sapkájú durva, sároskezü emberek álma bizonynal így változik; bizonynal mind otthon jár, bizonynal mind katonaruha nélkül való.

Egy kis lépcsőfokon mozdulatlanul néz ki egy lőrésen: hasadozott köpenyű, megterhelt hátú vitéz.

Nézi, nézi az előtte levő mozdulatlan panorámát, ruhája odatapad a nedves agyaghoz, homlokára húzott sapkája eltakarja szeme beszédességét: miről, vajon miről gondolkodhatik: talán a bajtársak álmát folytatja? Nem, nem.

Odaátról belevakkant valami a levegőbe, s a figyelő megnyomja a ravaszt, válaszol a morgásra. Az ólmosság oszlik; vajjon hány álmodó ember fog ma örökre álmodni? . . .

Gáspár Árpád.

kának, felszólításomra a következőket mondta el elfogatásáról és megmeneküléséről:

1916. március 10-én éjjel táboriőrön voltunk a Strypánál. Éjjel után hirtelen megrohantak az oroszok. Csúszva jöhettek, mert nem vettünk észre addig semmit, míg fel nem ugrottak és ránk nem kiáltottak: *stoj panye!* Nem lehetett semmit tenni . . . Sokan voltak, — elvittek. Mind az ötünket, (mert öten voltunk.) Először talán a zászlóaljhoz kísérték, itt egy tisztféle nagyokat káromkodott, hogy 36 tagból álló járőr csak öt „osztrákot” tudott elfogni!

„Ezeket inkább agyon kellett volna űtni” mondta. Aztán valami parancsnokságnál — hadosztály, vagy hadtest lehetett — egy civil tolmács vigyorogva jött hozzánk:

Hova valók vagytok? — Kérdezte hibátlan magyar nyelven.

Ugy-e Zolyomgyébe? — Ugy-e nagy a drágaság „otthon.” Nem rég levelet kaptam. — És beszélt még össze-vissza és kérdezett sokat.

Mi mindenre azt feleltük, hogy nem tudunk semmit, mert már egy éve a fronton vagyunk. Odajött egy nagyon csúnya képtű tiszt is és azt kérdezte oroszul, hogy: Hány géppuska van nálatok egy századnál? Mondom neki: van 8 is. Erre dühös lett és mellbe vágott, hogy leestem és azt mondta, hogy hazug kutyák vagyunk és ha vallottunk volna rendszeren, *ahogy derék katonához illik*, vacsorát is kaptunk volna, de így csak takarodjunk tovább a kozákokkal — éhesen!

Hét kozák kísért fásztó uton. *Husiatynba*, innen *Jarmulincébe* vittek. Ez a muszkáknak hadtáp telepe volt, nagy raktárak, sok csapat pihent fabarakokban. Különféle munkákra használtak fel benünket. Erdőben kellett fát vágni, állomáson a sineknél dolgozni. Már ott sok fogoly volt a mieink közül . . .

— Találkoztál 16-os honvédekkel is? kérdeztem.

— Igen, mondta Oravec János és gyűrött kis noteszt húzott ki zsebéből; — ez *onnan* van és szeretettel nézte — itt van leírva nevük megyénként. Ezek voltak:

Alexa Péter	Gömör m.
Alexa György	„
Galó János	„
Balkó István	Zolyom m.
Tomka György	„
Raniák György	„
Matuska József	„
Kubinec János	„
Noszál Péter	„
Lepén; i Samu	„
Bubelényi István	„
Várka János	„
Nagy József	Nógrád m
Kemenyik János	„
Filó János	„
Szalaj (?)	„
Maginyec András	„
Szlobodnik János	„
Fábián (?)	„

A kis notesz nagy óvatosan visszakerült a zsebbe és Oravec tovább folytatta az elbeszélést:

— Már hogy ott voltunk Jarmulincén — 1916. nyarán elsöktünk volna. Alexa Györggyel összebeszélünk, de bizony nem mehettünk semmire, mert akkor a mieink visszavonultak, messze volt a front nagyon és

pénzünk sem volt, már pedig az kell ilyenkor. Ugy segítettünk hát magunkon, hogy Alexa meg én éjjel jártunk fát vágni a zsidókhoz s így kerestünk éjjelente 80 kopeket, néha egy rubelt is. Gyűlt a pénz. Közben ketten csatlakoztak hozzánk, egy Csinscura nevű 15-ös honvéd és Marinec György gondolom, 11-es. Ez a Marinec ruthén ember volt és nem nagyon akart velünk tartani, de nekünk nagyon kellett olyan ember, aki írni és olvasni is jól tud oroszul, hát addig beszéltünk neki, míg végre rááll — És igaz! neki volt a legtöbb pénze . . .

Jarmulincén elmúlt az ősz, meg a tél is és már tavaszodni kezdett s mi nagyon jöttünk volna. De pénz kellett még, sok pénz! Vártunk. Éjjelente szorgalmasan vágtuk a fát . . .

Aztán, — és itt megint előkerült az értékes kis füzet a nadrágzsebből — igen: *1917. június 24-én indulás*, . . . Előző este mindent megbeszélünk és felvettünk a munka-zubbonyt, meg sapkát, amit katonáktól vettünk — ezek mindent eladnak, — és mondtuk: na, holnap szervusz muszkaország! . . .

Másnap éppen vasárnap volt s ilyenkor itt részeg az egész falu — könnyű szerral elsöktünk Jarmulincéről. A ruthén vezetett erdőkön keresztül mindig arra, amerre a nap leszáll . . . Mentünk, nem emlékszem, hány napon át és *Skalatba* értünk. Itt nagy népcsődiület és kiabálás volt s az emberek nagyon részegek. Nem törődött velünk senki. Kérdezősködtünk: Miért üvöltönek így? Bátyuska mondta egy fiatal orosz, nagy vukis ívvel kezében — hát te még nem hallottad, hogy a cárt elkergettük? és nagyot káromkodott . . . Disznó disznó, mormogta, — *mindent elárult a germánnok telefonon, azok meg repülőgépen hordták a pénzt neki!* *A Vaszily látta is!* Igyál bátyuska, mert örülünk! Ittam, mert én is örültem! Ez a zavar nagyon jó volt a mi szökésünkhöz!

Hanem itt Skalatban el kellett válnunk, mert négyesben megis bajos lett volna kóborolni. Én Alexával maradtam. Csak egy napig voltunk Skalatban. Aztán megint mentünk mindig csak arra amerre a nap leszáll. . . . *Krabőra* értünk aztán . . . Itt a muszkáknak lókorházuk volt. Mi azt mondtuk, hogy civilek vagyunk — ott már azok is félig katonaruhában járnak — és szénát hordtunk a lovaknak. Volt itt egy muszka hadosztály is, amelyik nem akart sem harcolni, sem gyakorlatozni, csak úgy lógtak az emberek ide-oda. Hanem mi mégis féltünk tőlük és nem mertünk egy ideig tovább menni, csak hordtuk a szénát a lovaknak. Pár nap alatt egészen megbarátkoztak velünk a muszkák és mindenfélét beszéltek a cárról, meg egyébről.

Egy napon jött ám a távirat a hadosztálynak, hogy a muszka hadsereg megkezdte diadalmas támadását a németek ellen, hogy Lemberg holnap az övék lesz és a hadsereg parancsnoka egyenesen Budapestre fog utazni vasuton, hát most már jöjjön ez a hadosztály is segíteni!

Ezt a táviratot a muszka tábornok egy nagy szénakazal tetejéről olvasta fel a katonáknak, azok kinevették és azt mondták hogy: nem megyünk!

Pár nap múlva megint jött egy távirat, hogy a magyarok ellentámadást csináltak a németekkel, hogy: nagyon sokan vannak és nem tudják őket megállítani, hát csak pakkoljon össze ez a hadosztály is és húzódjon, amerre tágasabb.

Mire a tábornok végére ért a táviratnak a szénakazal tetején — mindig onnan olvasott — lett a muszka

kák közt olyan riadalom, hogy öröm volt nézni. Kiabáltak, jajgattak, végre eldobálták amijük volt és mint egy nagy csorda elfutottak. Nem tudom, hol szedték őket össze!

Másnap hallatszott már az ágyú-szó! Sosem örültünk még annyira ágyúzásnak mint akkor! Délután azt beszéltek, hogy *Tarnopolt* elfoglaltuk. Szaladtam a bíróhoz, ott volt egy jó zsidó, kérdeztem: igaz-e? Azt mondták, igaz. A következő napot a falu határában húzódó dombon állandó figyélssel töltöttem. Látszott már onnan a távolban elpukkanó srappellek felhője. Másnap reggel mondom Alexának: testvér, most már gyérünk innen arra mifelénk. Azt mondja ő: mostanáig szerencsésen eljutottunk, hátha itt ismernek föl és akkor jaj nekünk! Inkább várjuk be amíg a mieink ideérnek, ugysem tart már soká. Mondom én: jó akkor csak maradj, de én nem bírom tovább. Én megyek.

A nyugat felé vezető országút mellett nagy szénaboglyák feküdtek. Felkötöttem a hátamra egy nagy-csomót és megindultam az úton. A legközelebbi falu előtt muszka trének táboroztak indulásra készen. Kérdezték, hogy hova megyek én *arra* felé? Mondtam, hogy ott van a házam és most szénát viszek a tehenemnek. A falu tele volt részeg kozákkal. Raboltak, gyujtogattak, borzasztó zürzavart csinálva, asszonyok jajgattak, libák gágogtak, tehének bögtek és a falu egy része már barna füst alatt állott.

Egy düledező ház ajtajában öreg orosz állt. Mondtam, fogadjon föl fiának, mert én ez meg ez vagyok. — Gondoltam mindegy most már hát elmondtam neki. Ha el akart volna árulni, agyon csaptam volna ügyis. Az öreg nagyon meg volt ijedve hát azt mondta jó, jó ő nem bán már semmit, a kozákok agyonvernek mindkettőnket előbb-utóbb. Ott maradtam és ha kozákok jöttek megkínáltam őket dohánnyal s kértem ne bántsanak mert nagyon szegények vagyunk: nem is bántottak.

Másnap kora reggel ellepték a falut a visszavonuló gyalogosok. Nagyon piszkosak és véresek voltak, menni is alig bírtak. Akkor fölvettem két vedret és kiementem a falu határába, ahol hallottam valami kútról. Az uttól jobbra egy kis domb állott, a mögött négy ágyúja volt a muszkanak egész közel a kuthoz. Mikor a kuthoz értem rámtámadt egy tűzér: Te biztosan kém vagy, hogy itt járhatsz, ahol már civilnek nem szabad élni! Én erre sántikáltam és dadogtam. A tűzér felém vágott egy kilőtt srappell hüvelyt és nagyon csúnyán nevetett és mondogatta: ez egy nyomorék! — nem kár érte! — ez egy nyomorék! . . .

A négy ágyú hihetetlen gyorsan lőtt srappellel egy kis erdőre. Az erdő előtt nagyon gyenge rajvonal húzódott: az utolsó muszka erő! Az erdőben már biztosan a mieink vannak! — gondoltam — és a szabadulásra gondoltam!

Elbújtam egy nagy fa mögé és lestem. Délben megmozdult a kis rajvonal és lassanként hátra jött. Elmentem a fa mellől és bebújtam egy nagy és sűrű kenderáblába. Most a két rajvonal közt voltam A muszka erősen srappellezett, de már nem bántam. Négy órán át szorongtam így a kenderben. Végre mikor nem tudom hányadszor dugtam ki a fejem nagy óvatosan, hogy körül nézzek, németeket láttam magam előtt! Örömmömben fölugrottam és nem törődve a füttyülő golyókkal — körülbőlül ötven lépésre voltak — átfutottam hozzájuk.

Jelentkeztem egy tisztnél: megmenekültem!

Akkor *julius* 25. volt.

A többi már könnyen ment. Egy tábori csendőr *Brzezanyba* kísért, innen *Lembergbe* kerültem, ahonnan nyolc nap mulva utbaindítottak Magyarországra felé . . .

Oraveczi János honvéd elhallgatott. Valahova megszire nézett, valahova égő falvak füstjére, borzalmakra, ijedségekre, erőmegfeszítésekre és szeretettel simogatta meg piszkos gyűrött kis noteszét: ez maradt belőlük . . .

V - a.

A breznóbányai ünnepély.

Augusztus vége felé közeledünk. A reggelek és esték már hűvösebbek. Itt-ott sárga rőt foltok tarkítják a zöld erdőt. A fecskék gyülekeznek; ezer meg ezer számba lepik el a tetőket, drótokat; válogatják, ki fogja kibírni az utat, ki fog velük menni? Még melegen süt a nap, még nyár van, de már homályos és aggasztó sejtés él bennünk: nem sokáig tart már a derült idő, nem sokáig lesz az erdő zöld. Éjszakánkint, esténkint hulló csillagok titokzatos útja hasítja fel az ég sötét alapját. Mint egy egy betűje, jele az írásnak, mely az elmúlásra, a halálra emlékeztet bennünket. Siessünk élni, mert az ősz, a tél gyors léptekkel közeledik. Siessünk, mert talán már holnap nem süt a nap. Talán már ez éjjel megjön a dér. És — jaj — vége a nyárnak. Nem lesz fény, nem lesz meleg, megfagyunk . . . És nem jön vissza a mai nap és talán soha sem lesz tavasz? Sohasem fog arcom az arany napsugárban fürdeni, szemünk soha sem látnak többé virágokat, kék eget . . . Siessünk! . . . Élünk! . . .

Egy csicsérgő, kacagó leánytársaság kerekedett fel, hogy kihasználja a májt, hogy elfelejtse a bizonyára borongós holnapot, megfeledkezzen a térről, a hidegről. Kacagjon, mulasson, hiszen ki tudja mi lesz holnap, mit hoz a reggel? Legyünk ma vigan! . . . A vonat mindenfelől jökevény társaságot hozott . . . a kocsik megteltek! S midőn leszáltnak az állomáson, egész népvándorlás indult meg a város belsejébe. Az izelítőül adott térzene kicsalta még azt is fészkekből, aki még dőlben is úgy gondolkodott: lesznek elegen nélkülünk is! . . . Lement a nap, de helyette a fehérruhás lányok tömege nem engedte, hogy a sötét korlátlanul uralkodjék. Megindult a közönség a Vigadó felé, hogy egy kellemes estélyen szórakozva áldozzon az ezredünk özvegyei és árvái javára. Jökevényen, mosolygó arccal tegye le fillérjeit a jótékonyaság oltárán . . . S talán sokan gondolkodtak úgy, hogy mellékes a mulatság, fő az, hogy minél nagyobb legyen az anyagi siker . . . Talán sokan félve tekintettek a hosszú (7 szám) műsorra, hanem ezek csalódtak. Nem volt hosszú a műsor, hiszen azt sem tudtuk, hogy hány óra van? Csak akkor döbentünk meg, midőn az utolsó szám után megnéztük az órát. A magunkénak nem mertünk hinni, hanem a szomszéd órája is 12-öt mutatott, midőn hiába vártuk a függőny felemelkedését . . . Vége, elfogytak a rimék, elhallgattak a dallamok . . . De hiába nem látom a színpadot, még mindig a filemben cseng a vers, szemem még mindig látja a kedves leánysereget, kik mint *Vesta* papnók élesztgették az oltáron, a jótékonyaság oltárán a lángot . . . Még hallok *Rossini* gyönyörű zeneművét a *Semiramist*, amit a breznóbányai műkedvelő zenekar adott elő szorgalmas betanulással. Látom a csengetyűs

táncot; fehérruhás lányok mint megannyi angyal jöttek a színpadra s szinte a földre csöppentünk, midőn el-tűntek a falak mögött, hiába vártuk . . . nem jöttek elő még egyszer . . . Két spanyolruhás kislány mutatta be a spanyol táncot nagy ügyességgel . . . Mozart: Eine kleine Nachtmusik című művét adta elő a helybeli vonós-négyes szép összjátékkal. Majd Skrovina Jánosné Schack Manka úrhölgy énekelte műdalokat. Kellemes, iskolázott hangja szárnyán háborús érzések lopakodtak szíveinkbe. Több ráadásal honorálta a közönségnek lelkesedését. Legenda formájában táruelt élénk az öröm, amit a győzelmes magyar hadak megjelenése okozott a cens-tochói pálos kolostorban élő magyar páternek.

Szünet után Dr. Schack Béláné és Skrovina Jánosné „Nászálom” című vígjátékát adták elő a breznó-bányai műkedvelők nagyon szép betanulással és együtt-játszással. Többször hangos jókedvre derítették a közönséget, mely kihívásokkal nyilvánította elismerését.

Végül egy vegyeskar adta elő dr. Vass Bertalan „Cantate” című művét. Az előadók szorgalmát a szép be-tanulás mutatta. Meg kell emlékeznünk még Keszler Lajos táncanarról és id. Gröb Andor karnagyról, akik a műsor, tánc, illetve zene- és énekszámait tani-tották be. Fáradozásuk jutalma volt a sok taps, amit az általuk betanított számok kaptak.

Most következett az, amit a lányok már oly na-gyon vártak. Farkas Lajos rákezdett a nótákra. A „vé-kony deszka kerítés” hagyományos dallamának első ütemeire a párok méhraj módjára lepték el a terem sima parkettjét és jártak rendületlenül . . . járták egész reg-gelig, míg a halvány derengés eszükbe nem juttatta, hogy már ma hétfő van. Hétfő, a munka, a verejték, a szürkeség napja . . . Még egy nóta, még egy hódító forduló, a párok elválnak és kiki ment az útjára . . . Fogunk-e még így találkozni valamikor? És ha fogunk, ilyen vig lesz-e a találkozás? Vigabb-e a győzelem ün-nepén? . . . Vagy talán sokak onnan a harctérre men-nek és onnan — ki tudja — hazatérnek-e valaha? . . .

Mi, akik vonatra ültünk, hogy visszatérjünk a köz-napiasságba, a kerekék monoton kattogására, a pattogó lázas ütemek forgatagában képzeltük magunkat. S hiába jött fel a nap . . . Álmodtuk tovább a jókedvet, a tán-cot . . . az örömet . . . „vékony deszka kerítés” . . .

Repezdarabok.

Rovatvezető: Dongó.

A kiképzés körül.

Sok mindenféle pletyka kering egy őrmesterről, a mindenki önkéntesek részéről. Különösen a hasonlati, melyekkel egyes homályosabb értelmű „Szolgálati szabályzati” pontot igyekszik a szerinte egész haderő legkorlátoltabb eleme — az önkéntes előtt világosabbá tenni. Egész katonai nemzedékek mesélnek néhány jobb esetet.

Egy izben, midőn valamelyik ujonc a parancsot nem a tőle telhető legnagyobb gyorsasággal hajtotta végre, magából kikelve, a következőképen érzékeltette a gyorsaságot:

— A honvéd olyan legyen, mint a fáról leesett gombostű — pattanjon . . . Most még itt van s a kö-vetkező percben azon a hegytetőn veri a mellét a pus-katussal.

A másik eset valódiságáért nem merném tűzbe tenni a kisujjamat sem, mert sok helyen és más-más szereplőkkel kapcsolatban hallottam.

Bevonultak az önkéntesek. Mindegyiken mesésen fest az uniformis. Megáll a szakasz előtt s kérdi:

— Kinek van jó írása?

Persze jelentkező van bőven, gondolván valami könnyebb munkáról van szó, mint a kivonulás.

— Azok kilépnek, akiknek írása a legszebb . . . rendek jobbra át . . . Menet, irány a raktár . . . szal-mazsákot tömni! . . .

Vele esett meg szintén, mikor az ujoncoknak el-méleti oktatást tart. A „Szolgálati Szabályzat” olvasása közben ehhez a kitételhez ír: „a honvédnek kerülnie kell a beteges nagyrovágyást!”

Elgondolkodik néhány másodpercig és dörgő han-gon fenyegeti meg a társaságot:

— No látjátok, csak még egyszer jelentsen nekem valaki gyengélkedőt! . . .

*

Nehéz választás.

. . . Halló! . . . Itt első zászlóalj . . . Kérem a századparancsnok urakat! . . . Egy század . . . kettő három . . . négy század! . . . Parancs! . . . Helyes! Érttem! . . . Tehát d. u. 5 h-kor pergőtűz és utána ál-talános orosz-román támadás . . . Sebjaj! . . . A szük-séges intézkedéseket megtesszük . . . Kérünk kézigrá-nátokat, de sokat! . . . Feltétlenül . . . Ne tarts sem-mitől, itt leszünk! . . . Szó sincs róla! . . . Nem lesz baj! . . . nem vagyunk mai katonák! . . . Halló? . . . Meg lesz! . . . Vége! . . .

Küldönc! . . . Elmégy a szakaszparancsnok urak-hoz, sürgős megbeszélésre kérem őket!

Szervuszatok! . . . Kérlek 5 óraker pergőtűzet kapunk s utána ellenséges támadás. Oktassátok ki a le-gényiséget, kinek mi a teendője . . . Jelöljétek ki min-denkinék a helyét aztán várlak benneteket! . . .

Megvan? . . . Köszönöm! . . . Másik nagy és mondhatnám fontosabb kérdést kell még megbeszél-nünk, nehogy meglepetés érjen . . . Jelenleg van öt üveg pezsgőnk, egy üveg borovicskánk, két üveg rumunk és négy üveg borunk. Gondoskodnunk kell arról, hogy ezek kárba ne vesszenek . . . Ugy-e, ezt belátjátok magatok is . . . Helyes . . . Éljen! . . . Életünket és vé . . . No-no! lassabban, mert még azt hiszi a ru-muny, hogy általános támadásra készülünk . . . Egy dolog világos, hogy ezeket a dolgokat biztositanunk kell, csak az a kérdés, hogy melyiken kezdjük? . . . Én azt tartom, leghelyesebb lenne a sorrend így: bor, rum, borovicska s végül a pezsgő! . . . Hogy gondol-játok, nyilatkozatok! . . . Én éppen a megfordítottját, mert öt óráig még van egy óránk s ha bor marad meg, nem olyan nagy kár, mintha a pezsgőt tennék tönkre a gránátok . . . Ez sem jó! Leghelyesebb lenne mindent az asztalra tenni és kinek mi tetszik: abból igyék! . . . Szilencium! . . . Ha igy vitatkozunk, az lesz a vége, hogy minden igy marad . . . Húzzunk sorsot a sor-rendre! Sajnos, nincs ártatlan árvaleány kéznél, húzz te kadett! . . . Tehát első a bor! . . . Fogy a bor, a kedélyek nyugodtak, a támadásról beszélgetünk: pergő-tűz után kimegyünk a rókalyukakból s ha feltűnik a

rumuny, tüzzel fogadjuk. Ha elérnék a drótot, ott a kézigránát s ha ez kevés lenne, van még szurony! . . .

A második üveg rumnál arról vitatkozunk, üldözük-e az ellenséget, ha visszavertük őket? Megállapodunk abban, ha kezd visszavonulni, kimegyünk és az egész társaságot elfogjuk.

A borovicska vége felé elhatároztuk, hogy még a pergőtűz előtt megrohamozzuk a Caruntát és kiverjük az ellenséget . . . Fel is hívjuk a segédtsíztet: Halló! Kérlek szépen, nem kívánjátok, hogy elfoglaljuk a Caruntát? . . . Nem? . . . No az se baj! . . . Vége! . . .

Hogy a pezsgőnél miről beszélgettünk, azt már igazán nem tudom; egyszerre beszélt minuenki s ki-ki igyekezett túlharsogni a másikat. Közben elmúlt az öt óra, elmúlt a fél hat és a pergőtűz elmaradt . . . Ahogy a figyelőktől hallottuk, később az oroszok és románok egy közös értekezleten vitatták meg, hogy támadjanak-e vagy nem? Egyik részük akart, a másik nem. Végre a mieink nagy lelki épülésére egymásnak estek és egész formális harcot kezdtek . . . Hogy miben egyeztek meg, nem tudni. Lehetséges, hogy elhatározásukat egy magasabb bizottság elé terjesztették.

Mi ezekről mit sem tudva, folytattuk a pezsgő biztonságba helyezését . . . Fogyott a pezsgő, fogytak a bajtársak . . . Negyedóránként eltűnt egy-egy . . . Végre én is meglógtam, midőn már csak az utolsó üveg fenekén szomorkodott egy újjnyi folyadék. A lyukból kifelé kapaszkodva tördelve hangzott utánam . . . Bizony nehéz a harctéri helyzet . . . két hét mulva elseje, addig vizet inni? . . . vizet! . . . elvéve csapadékot . . . borzasztó! . . .

Czelder zászlós.

*

Csalódás.

Éppen indulóban voltam vételezni, midőn a szanitéz hadapródjelölt jön és mondja, ő is bejön velem G-be. Rendben van! Felülünk és egy fél óra mulva a raktárak labirintusában kutatunk, miből kellene kunyorálni? Egyszer csak eltűnik mellőlem a lengőszakállú szanitéz. Kutatom merre van? Nincs sehol! Már komolyan aggódtam, hogy valami konzerves láda oszlop dőlt rá, midőn megpillantottam néhány szobán keresztül; köpenygallérja fölhajtva s egy jókora tömbött zsákot cipel a vállán. Nem tudtam mire venni a dolgot, azt hittem, valakinek a szívét ékesszólásával meglágyította és kikunyorált egy zsák dohányt. Hagytam portyázni, gondolván, hogy csak jó lehet az ilyen kirándulás eredménye.

Befejezván a vételezést, megindultunk hazafelé. Hogy szerezted? — Jött! volt a lakónikus válasz . . . Mi van benne? Rejtelmes mosoly a felelet. A kíváncsiság majd az oldalamat fúrta ki, míg végre bevallotta, hogy ő sem tudja, de azt hiszi, hogy dohány van benne. Már szinte láttam magam, amint csibukozva ülök a kártya mellett s a többiek irigy szemmel nézik a kékes füstöt. De hátha nem dohány van benne? Akkor tea! Istenem, hiszen akkor holnap *teafőzeteket* fogunk csináltatni. Nem tudtunk megegyezni abban, hogy mi van benne, csak az volt bizonyos, hogy nagyon jó eredménnyel végeztünk a mai napot . . .

Nagysokára vége lett az útnak, lepakkolunk mindent, féltő pillantással vigyázunk a zsákra, nehogy valami baja essék. Mindenkit elküldtünk a raktárból. A szanitéz büszke tekintettel megoldja a zsákot, belenézi, megdöbbenve kiejti a kezéből. Odaugrom, hát egy cso-

mó olyan téglalakú barna papiros van benne, ami idekinn szalvétának használnak általában a katonák.

*

Pályázat.

Mult számunkban közölt panaszos levél — mely a beszercebányai kamara udvarnak 2 cimertartó emberéről szólt — meghallgatásra talált és jelenthetjük a következőket:

A földmivestügyi minisztérium tényleg bevonlattat mind a két „szemérmetlen“ embert katonának. Helyettük keresnek új embereket. Írásbeli ajánlatok nyújtan-dók be, rokkantak előnyben részesülnek.

*

Apróhirdetés.

Úgy látszik, új rovatot kell nyitni újságunkban, az *apróhirdetések rovatát*. Vállalkozó szellem vagyunk, je len számunkban meg is tesszük. Ha esetleg nem lenne közölni való, akkor becsukjuk a — rovatot, Próba szerense!

Tehát.

„Férjhez menni óhajt három hajdon 13—15 évig (Az évekért nem vállal felelősséget a Szerkesztő.) Hozomány, ami a havi gázsiból megmarad, szóval 33-tó egészen 72 fillérig. Vallás, testmagasság mellékes. Rokkantak előnyben Szívesen vennénk megvakultak ajánlatát 2—4—9 gyermek nem akadály Megkereséseket H. M. Cs. D, J. B. jeligére kérünk a kiadóhivatallba. Levele lapban jelezni kérünk. Mindhárom a gazdasági kettő könyvvitelben jártasak.“

Valaki bánatot üzen . . .

Az este ránkjött hallgatón
a sárgafejű domb mögül . . .
Mindenki esendbe esendesül.
Hallom: valahol nóta szól . . .

Valaki lassan énekel
valami nótát odaát.
Nagy rónaságok bus dalát
éneklí éjes-éjeken . . .

Nagy rónaság nótázója,
ha szólnál: meg nem érteném,
ha jönnél: megölnék én,
de nótádat valaki óvja!

Hogyha szólsz: meg nem érhetem
de tudom, nótád üzenet . . .
. . . Fáradtan fájó ütemek
mélységes — éjes-éjeken . . .

Strypafront, 1916. április.

Oberon.

Hősi halál.

Folyó hó 20-án hajnalban ellenséges eltévedt golyótól találva hősi halált halt *legényei Pintér* Hugó hadnagy, ki a 310. honvéd gyalogezredben volt beosztva. Az igazi katona mintaképét, s a hű bajtársat gyászoljuk benne. Temetésén *Zachar* Pál őrnagy a következő halotti beszédet tartotta:

„Földre szegezett szemekkel, megrendülten álljuk körül, mi bajtársaid kihűlt tetemedet *legényei Pintér* Hugó! Téged, akire oly sokszor, hasztalan céloztak, egy tévedt golyó kellett, hogy lecritsen. A végzet titkos szándékát kutatjuk, miért sujt a villám a legszebb sudárba; miért hull porba a derék, vitéz és erős? Megindultan, lehorgasztott fővel nézzük korai sírodat, de emelkedett lélekkel szemléljük szép egyéniségedet.

Vitéz voltál és vakmerő; derült arccal, mosolyogva jártál ott, ahol a halál aratott és mindig a legnagyobb veszélyben. Mosolygó szemeidből katonáid győzelmet, tisztársaid bátorítást olvastak le, előljáróid pedig megnyugvást.

Szívós voltál és kitartó. — Álljon elő az, aki esőben és fagyban, fáradalmakban és nélkülözések között, a hosszú harc alatt csak egyszer is panaszkodni hallotta.

Nagy szived volt, szeretted mindenkit: — Álljon elő egy alárendeltje, akit korholt, bajtársa akit megszólalt volna, vagy az, aki hallotta hogy egy előljáróját gáncsolta vagy bírálta

Mert a gyengét, ügyetlent és a szegényt szerette, szociálista lett, de felosztani készült azt, amit örökre kapott.

Minden katonai nevelés nélkül magas harcos ére nyeket mutatott, mert szerette hazáját és nemzetét. Mindez vele született, egy tetőtől talpig úr hűnyta le szemét örök álomra, és fajmagyar virtus szünt meg itt lobogni.

Nem dicsérni, de siratni és temetni jöttünk ide, mondia a nagy költő.

Amidőn átadunk a földnek, — nem az édes hazainak, amelyet oly elszántan és rettenhetetlenül védelmeztél, hanem idegennek és hidegnek, — tudd meg drága halottunk, hogy azt forró könnyeinkkel és nem mielő baráti szerető emlékezetünkkel melegengetjük. Isten veled!

Neved az ezred történetében méltó helyen lesz. Hulló véred pedig telitse meg szívünket bátorsággal és elszántsággal, hogy az áldozat, amit hoztál, hiába ne történt legyen.

A viszontlátásig. Isten veled!“

Kitüntetés, előléptetés.

Tiszti kitüntetés, és kinevezés.

Csillaghullás. Augusztus 17-én, királyunk születése napján nagy csillaghullás volt és a sok csillagból bőven esett a mi tisztársaink gallérijára is. Ő Felsőge, a király a következőket nevezte ki: *Shvoy* István őrnagyot alezredessé, *Schwank* Ödön főhadnagyot századossá. Főhadnagyok lettek: *Vladár* Tibor, *Münsler* Jenő, *Köröm* Árpád, *Horárik* István, *Krausz* János, *Benke* István hadnagyok. Hadnagyok lettek: *Hegedűs* Máté, *Podobnik* Tivadar, *Littkey* János, *Jellinek* Gyula,

Gál Lajos, *Bencz* András, *Christély* Gyula, *Murányi* Imre, *Monczol* János, *Kluka* András, *Szinai* Samu, *Banoss* Gyula, *Reich* Sándor, *Szomora* Sándor, *Belencz* ressy *József*, *Nagy* Gyula, *Bucskó* Sándor, *Benkő* Dezső, *Zoltán* János, *Valcz* Béla, *Zemann* Gyula, *Komáromy* László, *Lucz* Sebestyén, *Dr. Szontágh* András, *Gál* Lajos, *Berczelly* Ödö, *Ritter* József, *Dr. Singer* Lipót zászlósok; gazdász hadnagyok lettek: *Hornvánszki* László és *Stollmann* Tibor zászlósok.

Kinevezés. *Dr. Drottner* Elemér hadapródjelölt őrmestert a pótzászlóalj parancsnokság népf. zászlóssa nevezte ki. *Kiss* Zsigmond hadapródjelölt őrmestert zászlóssa léptette elő az ezredparancsnokság. *Kiss* Zsigmond az előléptetésben soron kívül részesült.

Berács Zoltán t. hadnagy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a bronz vitézségi érmmel lett kitüntetve.

A m. kir. 70. honvéd gyaloghadosztály parancsnoksága *Eisenkold* Alfonz t. zászlóst az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a II. o ezüst vitézségi érmmel tüntette ki.

Legénységi kitüntetések.

Bronz vitézségi érmet kaptak: *Marcsek* Lajos szkv. *Kisterenye*, *Láng* Aladár tizedes *Keresztúr*, *Szlam* János örv. *Zolyom*, *Papp* Gábor *Mistótfalu*, *Koszka* János *Ipolymagyari*, *Kankulya* Kálmán *Nicki* Gömörm., *Hakkel* György *Krivány-Gyetta*, *Tyavoda* András *Nagyszalatna*, *Vidovics* György *Zalaujvár*, *Szláva* János *Horhát*, *Czakó* Elek *Nagykátá*, *Demjen* Miklós *Fehérszék* *Bereg*m., *Gazso* *Mihály* *Delény* *Nógrádm.*, *Gertli* *Fülöp* *Feketebalog*, *Kocsány* *István* *Hartus* *Zemplén*m., *Kollár* *András* *Zolyomremete*, *Kristófik* *Ferenc* *Heréd* *Nógrádm.*, *Lados* *József* *Szécsény*, *Papp* *István* *Heréd* *Nógrádm.*, *Severa* *Miklós* *honvédek* *Visó* *orszi* *Mármaros*m., *Galcsik* *János* *szkv.* *Nógrádsipek*, *Glocsek* *János* *örv.* *Csetnek*, *Kovács* *István* *Ágoston* *lak*, *Mazuch* *Márton* *Horhát*, *Bakonyi* *János* *Nyir* *bor* *gát*, *Baculik* *András* *Ujmogyoród*, *Zelnik* *Imre* *Apc* *Heves*m., *Kovács* *István* *Ozsgyán*, *Pál* *István* *Majinka* *Borsod*m., *Winkler* *Zsigmond* *Nagy* *csánk* *Sopron* *megye*, *Géczy* *Gábor* *Megyer* *Nógrádm.*, *Poporka* *József* *Nagy* *barkány*, *Cserenyák* *András* *Andrási*, *Engler* *Márton* *Vámos*, *Isgyinszky* *András* *Dobrocs*, *Kisfaludi* *Ferenc* *őrmester* *Rimaszombat*, *Nagy* *János* *tizedes* *János* *i*, *Spicska* *Rezső* *Mizserfa-bányatelep*, *Szabó* *Ferenc* *hon* *védek* *Rétság*, *Szabó* *József* *tizedes* *Lucska* *Gömör*m., *Szabó* *János* *tizedes* *Sajólenke*, *Bobák* *Sándor* *Komá* *rom*, *Chovanecz* *János* *Felsőtisztás* *Nógrádm.*, *Ádám* *Gyula* *Zsaluzsány*, *Benyus* *Bálint* *Melléte* *Gömör*m., *Hoffmann* *Zoltán* *Zeberje*, *Oláh* *István* *Csongrád*, *Jam* *vári* *Mihály* *Döge* *Szabolcs*m., *Benedek* *Gábor* *Ujpest*, *Balogh* *József* *Öcsény*, *Varga* *Pál* *Palócza* *Sárosm.*, *Klepács* *József* *honvédek* *Verpelét*, *Krämer* *Imre* *szkv.* *Palánka*, *Fuchs* *Ábrahám* *honv.* *Ósándorfalva*.

Ujlagos bronz vitézségi érmet kaptak *Vancsó* *Nándor* örv. *Zolyomlipcse*, *Szedliak* *Tamás* örv. *Zolyomvaséget*ö.

II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapott: *Rusin* *József* *honvéd* *Alsóvincze*.

Az augusztus 8-iki ütközetben részt vett legénységet táviratilag tüntette ki a hadosztály parancsnokság I. oszt. vitézségi érmet kaptak: *Ubrankovics* *József* *őrmester* *Marcal* *Nógrádm.*, *Földi* *József* *örve* *zető* *Füle* *Nógrádm.* és *Hromada* *Márton* *szakasz*

vezető Balassagyarmat. **II. osztályú vitézségi érmet** kaptak: Horváth Árpád hadapródjelölt Irászó Nógrád-megye, Gráner János tizedes Nándorvölgy Gömör-m., Telek Pál örvezető Ipolytarnóc Nórgrádm., Hauslohner Béla éé. ö. örmester Esztergom, Csalló Ferenc szkv. Zalaszentiván Zalam., Magula Mihály tizedes Szécsény Nórgrádm. és Ruszin József honvéd.

A 308. honvéd gyalog ezred parancsnoksága Vincze István tizedest bronz vitézségi éremmel tüntette ki.

A 309. honvéd gyalog ezred parancsnoksága.Fülöp Sándor örvezető bronz vitézségi éremmel és Hegedűs Sándor honvédet a II. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Különféle alakulatokba beosztottak kitüntetésé. Löwy Dávid tizedes vaséremkeresztrel, Juhász Barabás, Fehér Ferenc, Nikolaj János népf. ujjok és Pók István örvezető a II. o. ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

Előléptetés a pótzászlóaljnál és idegen alakulatoknál. Szakaszvezetők lettek: Novák Sámuel és Kohn Vilmos tizedesek. Tizedesek lettek: Wolfram Pál, Szikora János, Szedlák János, Makkay István és Kardos Lipót örvezetők. Örvezetők lettek: Ondrejcsik János, Szvatlovski Bertalan, Sárík Mihály, Vince Mihály, Holma Pál, Czene András, Fehér Ferenc, Varga Béla, Nagy János, Vajda J. Márton, Tamás Lajos, Mrávik Ferenc, Kuczbel Mátyás, Floch János és Failik Kajak Lajos honvédek.

Önkéntesek előléptetése. Gebauer Rezső éé. ö. örvezetővé, Jutkovits Farkas éé. ö. szakaszvezető hadapródjelölt örmesterré, Schlesinger Arnold éé. ö. örvezető tizedessé, Malyár Gyula éé. ö. tizedes c. szakaszvezetővé, Speckner Szilárd és Kajnis István é. é. önk. szakaszvezetők hadapródjelölt örmesterekké, Hansdorfer János kpvj. tizedes szakaszvezetővé, Szmda József éé. önk. örvezetővé, Drágffy Sándor éé. önk. cím. örvezetővé, dr. Reisz Rezső kpvj. tizedes c. szakaszvezető c. örmesterré, Machalik Géza éé. ö. szakaszvezető hadapródjelölt örmesterré és Gyarmathy József éé. ö. tizedes szakaszvezetővé léptek elő.

Hírek.

Vigyen ki virágot!

Ki szokott menni az állomásra, mikor menetszázad indul? El szokta-e kíséni a harctérre menő katonákat? Vagy csak akkor megyen ki, mikor valami ismerőse indul? Úgy-e így tesz?

Bele tudja magát érezni, élni annak a katonának a gondolat, érzésvilágába, aki elmegy? Aki itthagyt mindent, aminek az életben értéke van! Itt hagyja a nyugalmat, a csöndet, a megszokottságot . . . A puha ágyat, a meleg szobát . . . Úgy-e, nem? . . .

Mindnyájunk nevében kérem Magát, kíséje ki a menetszázadot. Vigyen virágot; adjon mindenkinek egy

szálat . . . ossza szét közöttük . . . Mindegy, bárkié adj, csak adjon! Aki nem kapott, nem fog haragudni . . . talán kap másót?

Menjen ki fehér ruhában, vig mosollyal . . . Simogassa meg tekintetével a fiúk arcát . . . Nézzen a szemükbe . . . Mutassa, hogy érzi — *Magáért* is megy az; a Maga életéért, a Maga fehérségéért. Hogy ne kelljen fehér cipőjét besározni; a Maga fehérségéért. Hogy ne kelljen arcán a mosolygás helyett a bánat ráncának helyét adnia; s szeme fényét elsírnia . . . Menjen ki és kíséje el a menetszázadot! . . .

Talán van valakije Magának is idekinn, akiért aggódik . . . Nézze abban a szegény most induló fiúban a Maga szerelmesét . . . S ha szépen néz rá s ha a kezét megsimogatja is, ne higgye, hogy ez által hűtlen lett amazzal szemben! Nem csalta meg, hiszen az a simogató tekintet Neki szól, azzal a kézfogással az Ő kezét fogta meg . . .

Vigyen ki virágot! Ne féljen, virág úgy még nem volt megbecsülve, mint az amit induló katonának adott. Míg él a virág, a sapka mellett lesz és sokszor esik rá a vigyázó tekintet: „meg van-e még?” S ha elhervad a szív fölé kerül s ott lesz, mikor a szív legjobban dobog; mikor az ellenség golyója a szívet veszi célba; ott lesz, mikor hazajön . . . és ott lesz a hideg földben is, mikor idegen tájon két szanitécs a halottat eltemeti . . .

S talán vissza fog kapni egy szál virágot, melyen barna vérfolt lesz! No dobja el . . . Ne hajtsa el és ne nézzen rá riadt szemekkel hiszen az volt előbbi tulajdonosának egyedüli kincse, az könnyítette meg halálát s talán az Ő csókja ég a kihűlt, elhervadt virágon! . . .

Kiséje ki a menetszázadot! . . .

Hadosztályparancsnokunkat Doberdói Breit József vezérőrnagyot Ő Felsége Károly király altábornagygyá nevezte ki. Ki hadosztályunkat egy éven keresztül csatáról-csatára, győzelemről-győzelemre dicsőségteljesen vezette, ki lelket öntött románverő honvédeinkbe, fogadja tőlünk kinevezése alkalmából legalázatosabb szerencse kívánatainkat. |

Kutka István alezredes visszahelyezése. Kutka István alezredes, ki a honvédelmi miniszteriumba volt áthelyezve, egészségi okokból, saját kérelmére a pótzászlóaljhoz visszahelyezték, ahol előbbeni ügykörét vette át.

Ő Felsége születésnapja. Ő Felsége IV. Károly király születés napja aikalmából az ezredkópolnában d. e. 9 óra 30 perckor ünnepélyes istentisztelet volt. Az istentiszteleten a következők vettek részt: *Daubner* Samu vezérőrnagy dandárparancsnok, a dandár tisztikarával; *Wolf* Henrik alezredes tüzércsoport parancsnok; *Juhász* László alezredes ezredparancsnok; továbbá a tüzércsoport, árkászszázad, ezredtörzs, valamint a zászlóaljak tisztí és legénységi küldöttsége.

Érempódtj. Roham . . . Rajta! . . . A szemek földöntúli fényben égnek. Szurony a csontok között susogva hasítja a puha húst . . . Az izmok pattanva szakadnak . . . a gőzölgő vér puha cseppenéssel hull a nyögő . . . Nincs irtalom! . . . Állati hangok kórosz nyomja el a végső sóhajt . . . Vége a vérfürdőnek . . . „Beterjesztendők kitüntetésre, akik a rohamban különösen kitüntették magukat!” Sokan vannak, . . . mind! . . . Egytől-egyig megérdemelték a legmagasabb kitüntetését.

Hiszen oly kevés az, amit ezzel adunk . . . Akik megkapják a vitézségi érmeiket, a büszkeségtől dagadó mellükre gyönyörködve pillantanak, de nézésük csillogása lassacskán eltompul. Valami emlék, valami kép tolul a szem elé . . . Az eselést bajtárs végős sóhajását hallja újra a fül: Istenem, mi lesz az árváimból? . . . Szégyeli már a kitüntetését, mert hiszen az a *másik*, a halott nagyobb hős, . . . az életét, gyermekei vigágát, felélsége mosolyát adta oda a hazáért . . . S mit kapott érte? Megjelenik a szeme előtt a kicsinyek kenyeret kéro szeme, a hideg szobában didergo kicsiny család . . . Bárcsak egy hasáb fát vethetne a hideg kályhába, egy falat kenyeret adhatna az éhezó gyermekek kezébe! . . . Egy gondolat villan meg agyában . . . A szemében égó könyün keresztül megcsillan egy sugár . . .

Két levelet kaptunk a napokban. Egyiket *Szita* Flórián tiszthelyettes írta: „felajánlja az első és második osztályú ezüst vitézségi érmei után járó érempótdíját egy évre az özvegy és árva-alapunknak.“ (Havonként 22 K 50 f.) — A másikat *Istók* Elemér hadnagy írta és az első osztályú ezüst érmének pótdíját ajánlotta fel. Ez a legszebb kegyelet, amit az eselést bajtársaink emlékének adozhatunk. Vegyenek példát róluk a többiek. Oly kevés az az összeg, hogy hiányt az adományozó meg sem érzi és mégis he sokan tesznek így, a legnemesebb célra adják a legértékesebb filléreket. És az a falat kenyér fogja talán megmenteni a mellettünk eselést bajtársunk árváját az éhezéstől, amit mi adtunk.

Pótzászlóaljhoz irányított tisztek. Az ezredparancsnokság *Hupka* Gyözó, *Markó* János és *Szmida* Gusztáv hadnagyokat a pótzászlóaljhoz indította útra, hogy a hosszú harctéri fáradalmakat otthon kipihen-hessék.

Megszóktek az orosz fogságból. Galíciai dialdalmas offenzívánk kezdete óta majdnem mindennap jöttek hozzánk katonák, lerongyolt ruhákban . . . orosz fogságból szóktek meg. Némelyik 5–6 hétig menetelt, míg végre sikerült a rajvonalhoz oly közel kerülniök, hogy megszókhettek. Sokan napokig húzódtak meg a két vonal között kiásott gödreikben — étlén, szomjan. A visszatértek névsorra: Misave András szkv., Breiner Miksa, Petó János tizedesek, Koreny János, Skvarka János, Oravec János, Frecska János, Barna István, Bjeli János, Verjal Pál, Szelezky János, Martján György és Paska Márton honvédek.

Hósi halált haltak az augusztus 8-iki útközethen Kiss János szakaszvezető, szül. Pipócsen (Gömörm.), illetősége Meleghegy (Gömörm.) Kéro János honv. szül. Tizel (Zalam.), Gonda András Herencsvölgy Zólyomm. Tisztek Rezsó Besztercebánya és Róza Lajos Panyidarócz Nógrádmegye.

Eltúntek névsora. Az augusztus 8-iki útközethen a következő legénységi állományú egyének túntek el: Hricz György honvéd Kiskorlát Nógrádm., Gulyás István örv. Ragály Gömörm., Varga Pál honvéd Borosznok Nógrádm., Kongósi János Kövesliget Mármarosm., Demeda János Irhócz Mármarosm., Vibostyok János Nagyszalatna Zólyomm., Jerch Mihály Karácsonyfalva Torontálm., Liszovics Ignác Munkács Beregm., Drdos György örv. Végles-Récske Zólyomm., Gabor János Ipolyberzence Nógrádm., Gyetvan József Végleshutalnapyucs Zólyomm., Simon István örv. Kecskés Zólyomm., Fokjács Márton Gyetva Zólyomm., Hrivnyák Márton Hizsnýó Gömörm., Kiszeg János Esztrics Gömörm., Kiszely András Jolsva Gömörm., Hovan Lajos

Szécseény Nógrádm., Lencsés Gáspár Vetés Szatmárm., Németh András Rekenyész falu Gömörm., Olasz Jakab Tizsakirva Ugocsam., Pap István Heréd Nógrádmegye, Pusztai Péter Kispereg Aradm., Stuller Gyula Szinobánya Nógrádm., Tuharszky Márton Kálnok Zólyomm., Senky György Felsőpercsény Zólyomm., Zsubritovszky János. Zolna Zólyomm., Puskár György Garamhalászi Zólyommegye és Uhlyarik Márton e. é. önk. szakaszvezető Ruttkai születésű.

Ki tud róla? *Magda* László 1897. évi születésű zászlós, ki a 9-ik században volt beosztva, 1914. évi december hó 23-án a *Zuravánál* lefolyó útközethen eltúnt, magáról mindezeideig éjeltelt nem adott. Kérjük bajtársainkat, ha van közöttük, ki nevezett eltúnéséről, megsebesüléséről, esetleges halálának körülményeiről tud valamit, közölje szerkesztőségünkkel, hogy az aggódo szülóket felvilágosíthassuk.

Altiszi mulatság. Pótzászlóaljuk altiszi kara szeptember 15-én kabaré előadással egybekötött tánc mulatságot rendez. Tekintve azt, hogy Besztercebányán már is óriási az érdeklődés a mulatság iránt, reméljük, hogy teljes sikere lesz az estélynek. A jövedelem ezredünk özvegy és árvaalapját fogja gyarapítani.

Szoknyáskatonák. A pótzászlóaljnál nagyban sürögnek-forognak új bajtársaink: a szoknyás katonák. Bajtársaink ök egy belsőleg, mint külsőleg is. Megosztják kenyerünket minden roszban-jóban, kivesszik részüket a munkából ugyancsak az irodákban. Külsőleg is lassanként hozzánk idomulnak, mert már beöltöztek a csukaszin uniformisba is. Egyenruhájuk: katonazubbony, sötét szoknya. Hogy mennyire a mi nyomdokainkban haladnak példa rá „Repez darabjaink“ — ban közzétett házassági ajánlatuk. Mindenképen férjhez akarnak menni, mert úgy látszik, hogy épen olyan házassági „járvány“ pusztít közöttük, mint a tisztikarban. A Hókyregiment eddigi osztályosai a következő rendfókozatránélküli havidíjasok: Bán Jenóné, Gebauer Vilma, Császár Duci, Huszár Emilné, Hercz Júlia, Hügyecz Mária, Horn Márta, Janisch Böske, Ruzicska Blanka és Trnoszki Jolánka.

Harctéri újságok albuma. Laptársunk, a „Harminchetes Újság“ felvetette azt az eszmét, hogy a tábori újságokról egy albumot volna jó kiadni. Mi örömmel csatlókozunk ezen tervhez, hiszen általa az utókor egységes képet nyerhet az igazi hadi irodalomról. Mi is azon a véleményen vagyunk, mint laptársunk a „66-os Tábori Újság“, hogy ezen albumnak tárgyalnia kellene minden harctéri újság megalakulásának, fennállásának történetét, azokat a küzdelmeket, melyekkel minden ilyen lapnak meg kellett birkóznia; helyet kell foglalnia az albumban az ugynevezett „redakció“ életnek pár jó fényképfelvétellel, hogy lássák, milyen egy szerkesztőség a fronton, milyen primitív eszközökkel kell háboruskodni, míg megjelenhetik a lap. Véleményünk szerint az ezred történetét az albumban csak annyiban kellene vázolni, amennyiben az esemény szoros összefüggésben áll a lap életével. Mi is felkérjük laptársainkat, hogy csatlókozásukat jelentsék be ezen életrevaló eszméhez.

Betegen eltávozott tisztek. *Szakai* Sándor alatorvost és *Fehér* János, *Nagy* Árpád és *Zoltán* János zászlósokat az orvosfónök kórházba utalta.

Házasság. *Pestuka* Ferencz hadnagy házasságot kötött *Kosztomlaczky* Franciska úrhölgygyel augusztus hó 19-én, Besztercebányán.

Bevonultak az ezredhez. A kiképző csoporttól a következők vonultak be: *Ilanzély* Géza hadnagy beosztottat az 5-ik századhoz, *Kelemen* Ferenc tisztihelyettes beosztottat a 11-ik századhoz és *Szutórisz* Gyula ec. ő. szakaszvezető beosztottat a 8 századhoz

Tisztí beosztás. Az ezredparancsnokság *Schwank* Ödön századosnak a 8-ik század parancsnokságát adományozta. — *Spilman* János hadnagy, ki a III. zászlóalj segédtisztje volt, saját kérelmére felváltották és a 12-ik század parancsnokságával bízták meg. — *Alföldy* Vidor hadnagy a III. zászlóalj segédtisztí teendőit vette át. — *Filkor* Pál hadnagy a 11-ik század parancsnokságával bízott meg. — Az eleségvonathoz osztották be szolgálattételre *Köteles* István hadnagyot. — *Horváth* Lajos hadnagyot a IV. géppuskás századhoz osztották be.

Arató-építő század utbaindulása. *Tóth* Mihály népf. hadnagy parancsnoksága alatt az arató-építő menetszázad *Willachba* (Tirol) utbaindult. A menettel, mint alantos tiszt, *Ehlert* zászlós ment ki.

Uj tábri postaszám. Ezredünk kötelékébe tartozó 16 III. hádtápszászlóaljnak új posta száma: cs. és kir. táboriposta 262. A m. kir. beszercebányai 16. népf. parancsnokság I. hádtápszászlóaljának tábori posta száma: 49.

XXXII 9. aratómenetszázad augusztus 27-én utbaindult a harctérre. A század parancsnoka *Löffly* Gyula t. hadnagy, mellé beosztott alantosok *Sisák* Pál zászlós, *Pataký* Rezső hadapródjelölt őrmester. Sok szerencsét és minden jót kívánunk!

Szabadságolják az 50 éves népfelkelőket. Az 1867. évi születésű népfelkelőket szabadságot fogják. A pótzászlóaljnál már névjegyzékbe is vették az öregeket, s mint hírlík szeptember hóban, de legkésőbb október elején leszerelnek. Nincs tervbe véve az önként jelentkezők szabadságolása. Tehát például azokat kik a 25 gyalogezredhez lettek boszorva és kérték áthelyezésüket a 16. honv. gyalogezredhez és ide be is vonultak: nem szabadságolják.

Megsebesültek. A háború megköveteli az áldozatot: szenvedést, fájdalmat osztogat. E hónapban különösen nagy számban dőltek ki bajtársaink elenséges golyótól találva. Most gondos kezek köfozgetik a fájdalmas testrészeket és pihenik ki a hosszú, fáradalmas napokat. Névsorukat itt adjuk közre: *Bisztriánszky* József honvéd Herencsvölgy Zólyom m., *Ördög* János honvéd Árokszállás Szolnok m., *Serfőző* Samu honvéd Ipolynyitra Nógrád m., *Veszely* István honvéd Garambercenze Bars m., *Kan* Bálint honvéd Vacok Zólyom m., *Ádám* József őrmester Egyházasháti Nógrád m., *Valach* Pál honvéd Felsőtisztás Nógrád m., *Visky* Árpád Tiszaújlak Ugocsa m., *Flacsik* Ferenc honvéd Zólyomlipcse Zólyom m., *Dudás* József honvéd Salgótarján Nógrád m., *Mutyis* József Garampéteri Zólyom m., *Makár* György Nagykároly Szatmár m., *Gonda* György honvéd Nagyszalatna Zólyom m., *Giba* Mihály honvéd Sajóerde Gömör m., *Szűcs* András őrzető Diváványa Jász Nagy Kun m., *Vojtek* András honvéd Rimakokova Nógrád m., *Trnyik* János honvéd Újpest, *Sztach* Mihály honvéd Lyupcsa-Perhát Zólyom m., *Varga* István honvéd Oldalfala Gömör m., *Mát* István hon-

véd Szécsény Nógrád m., *Galcsik* János szakaszv. Nógrádesipek Nógrád m., *Lakatos* József honvéd Kriván-Gyetta Zólyom m., *Eukács* Antal őrzető Fülel Nógrád m., *Kropács* Pál honvéd Ábelfalva Nógrád m., *Lami* Benő honvéd Madar Komárom m., *Wiesel* Bernát honvéd Mármaros Rozália Mármaros m., *Lampel* György honvéd Sebő Zólyom m., *Tusan* József honvéd Kálló Nógrád m., *Sebők* János őrzető Nyirbölte Szabolcs m., *Lénárt* Kálmán őrzető Budapest., *Paróczy* József őrzető Berczel Nógrád m., *Kozák* Ferenc honvéd Tarfalu Máramaros m., *Gelb* Lajos honvéd Őrhegyalja Bereg m., *Visoky* András honvéd Felsőszajó Gömör m., *Szirota* Emil honvéd Hírsnyóvíz Gömör m., *Hlebo* Mihály honvéd Tarfalu Máramaros m., *Tyeren* Pál honvéd Gémes Nyitra m., *Komáromi* Bálint honvéd Verbőcz Ugocsa m., *Makarovic* András honvéd Antalócs Ung m., *Bolyos* Dudás János honvéd Kismulyad Nógrád m., *Simonfi* Mihály tizedes Verőcze Nógrád m., *Krupa* József honvéd Csetnek Gömör m.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál Egészségügyi intézetből a pótzászlóaljhoz bevonult *Szombathy* Béla hadnagy. Egészségügyi szabadságról bevonult *Scholtz* László t. hadnagy. *Hajós* László t. hadnagy és *Csernóta* Miklós népf. zászlós október hó 9-ig egészségügyi szabadságra mentek. Rongált egészségének helyreállítására *Illés* Emil főhadnagy 4 heti szabadságot kapott, mely időt Franzensbádban tölti el. *Fejes* István t. hadnagy és *Végh* Lajos t. zászlós pótzászlóaljhoz bevonult. Egészségügyi intézetből bevonult *Kiss* József t. hadnagy. Géppuskás tanfolyamról *Koncz* András t. hadnagy a pótzászlóaljhoz bevonult. *Baummann* Miklós népf. hfdgy. kerületi rendeletre a taksányi pályaudvar parancsnoksághoz vezényeltetett. *Walló* Tivadar hfdgy. a sátoraljai helyi pályaudvar parancsnoksághoz utba indult. *Weisner* István t. hadnagyot kórházba utalták betegségeinek gyógykezelésére végett. *Krompecher* Dezső főhadnagy a pótzászlóaljhoz bevonult. *Zsigmond* József t. hadnagnak egészségügyi szabadságát szeptember hó 16-ig meghosszabbították. *Dr. Balassa* Árpád népf. főorvost állandóan szabadságot. *Szeverényi* Samu hadnagyot a zólyomi gyaloggyustanfolyam parancsnoksághoz vezényelték. *Munka* Sándor t. hadnagy az I. aratómenetszázad parancsnoka megbetegedett és kórházba utalták, helyette a parancsnokságot *Murányi* Imre t. hadnagy vette át és utbaindult Szécsénybe. Sáros megyei munkabizottsághoz, Eperjesre *Róth* Izidor népf. főhadnagyot rendelték ki. *Dr. Gönczy* Dezső főorvost az oltenzi kerületi parancsnoksághoz helyezték át. *Dr. Strömpel* József t. főhadnagyot betegségének gyógykezelésére tartamára az I-eső honvéd pótzászlóaljhoz Budapestre helyezték át. Az I. hadseregparancsnokságtól bevonult *Dr. Korányi* Árpád segédorvost szolgálattételre a pótzászlóalj orvosfőnöke mellé osztották be. *Kredenz* Emil hfdgy. egészségügyi szabadságáról bevonult. *Szmolka* Húgó főhadnagy egészségügyi intézetből a pótzászlóaljhoz bevonult és arcvonalbeli szolgálatra alkalmasnak minősítették. Az I. honv. pótzászlóaljtól *Matlinsz* Béla t. hadnagy bevonult. *Horseczky* László és *Steinhübel* László népf. hadnagyok a pótzászlóaljhoz bevonultak. *Dr. Szánthó* László t. főorvos a krakkói katonai parancsnoksághoz utbaindult, ahol új beosztást kap. *Dr. Rosinger* József segédorvos az I. hadseregparancsnokság körletébe távozott el a pótzászlóaljtól. *Dudás* János t. hadnagy a 309 honvéd gyalogezredhez utbaindult. *Szabó* József népfelkelő hadnagyot a katonai szolgálat alól bizonytalan időre felmentették.

Megsebesült tiszték. Augusztus 8-án megsebesült *Alföldy István* hadnagy. Puszkagolyó járta át mindkét lábszárát. — *Kiss Zsigmond* hadapródjelölt balcomból távozott el. — *Huttka Ernő* hadapródjelölt szintén megsebesült.

Augusztus 11-én tartott hangversenyen felülíztettek: Furgyik János és fiai 100 K, Kohn Ignác 100 K, S. Dankó Sarolta, Walles Sándor, Czárák, Nádas Aladár, dr. Darányi Kálmán főispán, Puschmann Ignác, Csesznák Gyula, Kapustyák Rezső alezredes és Kún Viktor 20—20 Kor., Chrenóczy Nagy Antal 12 K, dr. Tandlich Károly, Pickler Sándor, Sulyok Mór alezredes, dr. Schwarz Samu, Róth Bertalané, Löwy Bertalan, dr. Kostyalik Ferenc, Szeltenreich Gyula, Thuróczy fhgy. és Masztig Emil főhdgy 10—10 K, Walter Manczika 6 K, Gróf Desasse, Szlabeczius fhgy, Szende Ármin, Murányi zászlós, dr. Weisz Sándorné, dr. Neufeld Józsefné, Nádas Aladár és Fried Ignác 5—5 Kor, Vész, Szimonides hdgy, dr. Singer Lipót, dr. Schik, és N. N. 4—4 K, Grobor Sándor, Weiser főhdgy, Bussmann fhgy, Illés Emil főhdgy; Nickl hdgy és Chovan Sándor 3—3 K, Róth főhdgy, Hoffmann főhdgy, Krausz Ferenc szkv., Dongó, Loch, N. N., N. N. és dr. Haáz 2—2 K, Tamaskovics főhdgy, dr. Bajesi Imre főhdgy, Tamaskovics hdgy és Proszk Máttyás 1—1 K, Kún 4 K, Oberon 2 K 92 f, Engel József 13 K, Rothbart Adolf 10 Kor. Tiszta bevétel 1200 Korona.

Adományok a segélyalap javára. I. zászlóalj gyűjtése 109 K 86 f, Teplán G tábori lelkész fénykép-sorozatának előadásának tiszta jövedelme 185 K, Ézred-törzs legénységének kenyérváltása 12 K, Szita tiszteltyettes érempótdija 22 K 50 f, Vonat legénységének kenyérváltása 45 K 96 f, Anyaghulladék utáni díjazás 193 K 13 fill., Ottrobán Nándor földbirtokos Bardócz 300 Korona, Schwartz Jérszike 10 Korona, Bojna őrmester 1 K, Dr. Tereczky főhdgy 4 K, Róth főhdgy 5 K, Nemesánszky törzsőrmester gyűjtése 14 K, Gál András 10 K, 3-ik pót század 26 K, Csermely István 20 K, Hangverseny 1200 K, 1-ső pót század 17 K 80 f, 1. sz. persely 19 K 46 fill., Ezred sgt. iroda perselyből 12 K 66 f, Ezred tisztí étkezde perselyből 25 K 40 f, Vonat tisztí étkezde perselyből 75 K 30 f, Czigányzenekar adománya 40 K, Fényképek eladása utáni tiszta jöv. 1009 K 15 f. Borosznó fürdő augusztus 12 én káberával egybekötött táncmulatságot tartott, melynek tiszta jövedelmét 374 K 70 fillért alapunk javára küldött be az igazgatóság. Hálás köszönettel nyugtázzuk. Sándor Gézuka 10 K küldött be ezredünk árvái javára. Azt írja, hogy azért küldi ezt a pénzt, mivel apukájától végre levél jött. Kívánjuk is, hogy a drága apuka minél gyakrabban írjon. Az adományok összege 3748 K 95 fillér.

Dr. Boga Dezső segédorvos az I. zászlóalj orvosfőnöke betegesen távozott el az ezredtől.

Szabadságon van: Ágoston István főhadnagy Újlaki László hadnagy, Alföldy Vidor hadnagy Hauslohner Béla, Iván Ime hadapródjelöltek és Olteán János hadnagy.

Új könyv. Nemsokára megjelenik z. *Zorkóczy* József bajtársunknak egy könyve, mely a háborús irodalmunknak egy igazán szép és értékes kötete lesz. A könyv igazi háborús, sőt harctéri lesz, mert minden sora, minden betűje kinn a harctéren, a lövészárokban, a minden pillanat bizonytalanságában íródott. Nem szabad összetéveszteni a mai divatos háborús könyvekkel, melyeket jölközt, kifésülködött írók írtak, pulha,

kényelmes angol bőrfotelekben. Ezekben a stró-fákon, poemákon még érzik is a harc remegő lüktetése, a pergőtűz borzalmas szimfóniája. Ezért kell áhitattal s a hősök iránt érzett mélységes szeretettel a kezünkbe fogjunk *Zorkóczy* könyvét. Megjelenésekor bővebben fogunk róla referálni.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Legnagyobb sajnálatunkra az első számot már nem küldhetjük senkinek, mivel az teljesen elfogyott. — **R. t.** Kérését elintézte kiadóhivatalunk, verse alkalomadtán jönni fog. — **K. László őrmester.** Nagyon köszönjük szives figyelmét. A verset — sajnos — nem használhatjuk fel, kérnénk inkább prózát gyűjteni, amit vagy nekünk, vagy egyenesen a fiókszerkesztőség címére sziveskedjék küldeni. — **M. Irénke, Egyháznagszeg.** Nevezett ezredorvos 1915. március 22-én orosz fog-ságba jutott. — **Gonda J.** Ön békeversével csak rotáná a béke ügyét, tehát inkább nem közöljük. Ingó verslábkakal nehéz a dülöngő béke érdekében propagálni. — **Tanácskérő.** Kedves barátom, jöjjön csak ki hozzánk, itt ábrándozhat az etiketről únos-úntig, nem adhatunk ily ügyben tanácsot. — **Zengő.** Kedves sorait vettük, tényleg zengők: jönni fog. — **H—b.** Ha nincs is amerikai íróasztala, sebj! Öntől megszoktuk az ötletes kis írásokat, rajta! Dongónk hálsten már nem üvölt s kéjelegve turkál a kéziratokban. Mondtuk is néki: jön még derire zivatar. — **K. Jenő.** 1. Hát mit is árulhatnánk el magunkról. Nem vagyunk spiritiszta természetek, hogy leplekben járjunk. Bizony a szerkesztés sok „munka” van. Képlekbe járunk. 2000 címszalagot kell megszerezteni kéthetenként. Hígyje el, idegölő munka. 2. **Oberon** gyakran ront hangulatunkon, mert fene egy gyerek. **Dongó,** dehogyan repedezik már a repeszdarabok súlya alatt. 3. Van, hogyne. Nevezzük el Vész-nek. Az illető itt borzasztó szemtelen. Vadul hadakozik mindenkiel és szenvedélyes kéziratgyűjtő. Már alig bírnak vele. — **D. Önkéntes.** Természetesen Önt is megilleti — **Z. Károly.** Nem. Az illető nem egy évi önkéntes, hanem karpaszomány viselésére jogosult népfelkelő. — **V. I. A.** Ezer k szönet a lapokért. — **D. E.** Készségesen teszünk eleget kívánságának s a multi számunkban közölt hírt kiigazítjuk. Dunszky Ede szakaszvezető nem bronz, hanem másod osztályú vitézségi éremmel lett kitüntetve.

**Aki hadbavonult hozzátartozójáról
apjáról,
fiáról,
testvéréről**

hírt, felvilágosítást akar szerezni az fizessen elő

„A 16-os honvéd”-re
Előfizetési ár: egy évre . . . 4 K 80 fill.
fél évre . . . 2 „ 40 „
negyed évre 1 „ 20 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal Táborig posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadóhivatal Besztercebánya.
ahová a lapnak szánt közlemények
és előfizetési díjak küldendők. ○ ○

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA
BESZTERCZEBÁNYA.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és
rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-,
borseprű- és barackpálinka
nagyfőzde.

RIMASZOMBATI KONZERVGYÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG

RIMASZOMBAT.

Telefonszám 18. - Távirati cím: Konzervgyár Rimaszombat.

Állandóan vásárol mindennemű erdei termékeket,
szárított gombát, hullott és rázott almát, kör-
tét, szilvát, birsalmát, csipkebogyót. Továbbá
jókában lévő bors hordókat, üres ládákat és
demyonokat.

Ajánlatok közvetlenül a gyárhoz intézendők.

RÖVID NÜRNBERGI ARÚK
nagy választékban kaphatók

RECHNITZ GÉZA nagykereskedőnél
Besztercebánya

MACHOLDF. KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV-
ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

BESZTERCZEBÁNYA TELEFON: NYOMDAI: 68.
BETHLEN GÁBOR-U. 18. KÖNYVKERESKEDÉS: 106.

Telefon 67. szám.

Ö cs. és kir. Fensége József Főherceg
Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN

SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű börcikkeket

Besztercebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár
gózerőre, Szilvórium-, Törköly-,
Borovicska-, Seprű- és Barack-
főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-
szörpök és Gyümölcsborsajtoló
hidraulikus üzemmel ajánlja köz-
kedveltségnek örvendő gyártmányait.

HADIEMLEKTÁRGYAK, JELVÉ-
NYEK ÉKSZEREK GYÁRTÁSA ÉS
ELADÁSA

LÖCSEY FERENC és TSA BUDAPEST,
IV. Váci-utca 51. sz.
Számos ezred szállítója; előnyös árak.

FREIWIRTH MÓR

KORONA KÁVÉHÁZA
— ÉS SZÁLLODÁJA
BESZTERCZEBÁNYÁN.

A tizenhatos (16) tiszték találkozó helye.
Kitűnő kiszolgálás. — Esténként cigányzene.

Besztercebányai Első Magyar
Posztó- és Gyapjuáru-gyár Rés-
vénytársaság Besztercebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, taka-
rókat, pokrócokat és halinát stb.